Wetenschappelijk Onderzoek- en Datacentrum

Factsheet 2026-6

Ontwikkelingen in de woonsituatie en woonervaring van Oekraïense vluchtelingen

Resultaten uit longitudinaal surveyonderzoek

Auteurs: Kasper Otten en Zenab Tamimy

Samenvatting

- Een groot deel van de Oekraïense vluchtelingen blijft afhankelijk van de gemeentelijke opvanglocaties (69%), terwijl de tevredenheid in de opvang afneemt ten opzichte van 2023.
- Net als in 2023, wil het merendeel van de bewoners in gemeentelijke opvanglocaties verhuizen (57%), het liefst naar een zelfstandige woonruimte.
- De gemeentelijke opvanglocaties zijn iets grootschaliger geworden. De woontevredenheid is aanzienlijk lager in grootschaligere opvanglocaties maar ook in opvanglocaties met minder eigen voorzieningen.
- Bijna 3 op de 10 Oekraïense vluchtelingen voelt zich weleens onveilig in de gemeentelijke opvanglocaties. Het aandeel dat zich weleens onveilig voelt, is hoger in grootschaligere opvanglocaties en in opvanglocaties met minder eigen voorzieningen.
- De meest voorkomende oorzaken van onveiligheidsgevoel zijn geluidsoverlast, overlast van alcohol- en drugsmisbruik en verbaal geweld.

Ontwikkelingen in de woonsituatie

Oekraïense vluchtelingen die vanaf 2022 naar Nederland zijn gevlucht, verblijven inmiddels al bijna vier jaar in Nederland. Voor hun opvang zijn destijds gemeentelijke opvang locaties gerealiseerd. Maar, vluchtelingen verbleven ook zelfstandig in gemeentes of bij gastgezinnen in Nederland. Twee jaar geleden hebben we in kaart gebracht hoe de woonsituatie van Oekraïense vluchtelingen er uit ziet, hoe tevreden zij zijn over hun woonsituatie, en hoe zij andere woonaspecten, zoals veiligheid in de gemeentelijke opvang locaties, beleven. In deze factsheet presenteren we hoe het er twee jaar later voor staat en kijken we naar veranderingen die hebben plaatsgevonden.

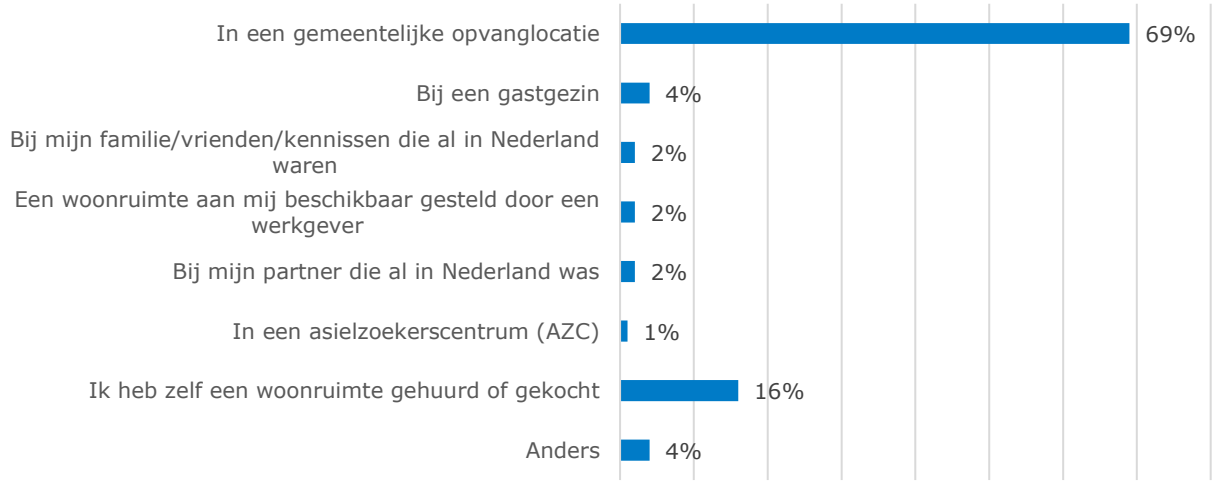
Box 1 Methodologische verantwoording

De cijfers in deze factsheet zijn gebaseerd op een representatieve steekproef van Oekraïense vluchtelingen die zich tussen 24 februari 2022 en 1 juli 2023 hebben gevestigd in Nederland. Een groot deel van deze groep is in 2025 opnieuw ondervraagd. In deze factsheet brengen we in kaart hoe de woonsituatie en woontevredenheid is veranderd tussen 2023 en 2025 voor de groep die in 2025 nog steeds in Nederland is. We focussen ons in de factsheet op de kerncijfers. Voor uitgebreidere cijfers en meer informatie over de methodologie, verwijzen we naar bijlage B1. Als we in de factsheet spreken over verschillen tussen groepen of over tijd, betreft het statistisch significante verschillen.

Nog steeds grote afhankelijkheid van gemeentelijke opvanglocaties

Nederland telt honderden verspreidde gemeentelijke opvanglocaties en noodopvangplekken voor Oekraïense vluchtelingen. In 2023 woonde het merendeel van de Oekraïense vluchtelingen in deze gemeentelijke opvanglocaties (67%). Dit is onveranderd, in 2025 zien we ook dat het merendeel van de vluchtelingen in gemeentelijke opvanglocaties verblijft (zie figuur 1). Wat wel is veranderd ten opzichte van 2023, is dat in 2025 minder Oekraïners wonen bij gastgezinnen (8% in 2023 en 4% in 2025) of bij familie, vrienden, of kennissen die al in Nederland waren voor de oorlog (5% in 2023 en 2% in 2025). Het aandeel dat zelfstandig woont is juist toegenomen, van 10% in 2023 naar 16% in 2025. De informele vormen van huisvesting lijken dus af te nemen, en wat overblijft is grotendeels huisvesting in ofwel gemeentelijke opvanglocaties ofwel zelfstandig in een eigen woonruimte.

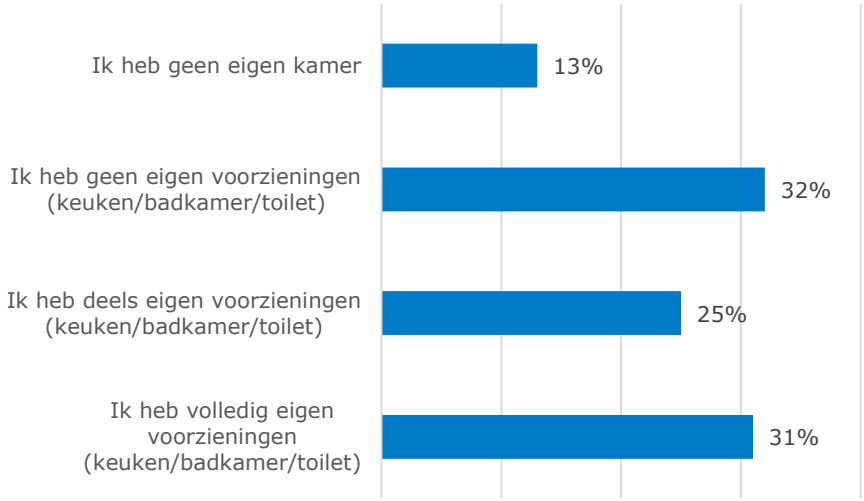
Figuur 1 De woonsituatie in 2025

Meer bedden en meer voorzieningen in de gemeentelijke opvanglocaties

Niet iedere gemeentelijke opvanglocatie ziet er hetzelfde uit, zo zijn er bijvoorbeeld grootschalige locaties met meer dan 100 opvangplekken, maar ook kleinere opvanglocaties met minder bedden. In 2023 gaf ongeveer de helft van de Oekraïense vluchtelingen in gemeentelijke opvanglocaties aan te wonen op locaties met minimaal 100 personen (50%). In 2025 is dit toegenomen tot 58%. Ook het aantal voorzieningen op gemeentelijke opvanglocaties lijkt wat toegenomen te zijn. Zo is het aandeel dat volledig eigen voorzieningen heeft toegenomen van 24% in 2023 naar 31% in 2025 (zie figuur 2). Daarnaast hebben we gekeken naar het aandeel Oekraïense vluchtelingen in gemeentelijke opvanglocaties die de gelegenheid heeft zelf te koken, 92% van de mensen rapporteerde dat.

Figuur 2 De mate van eigen voorzieningen in 2025

Verhuiswensen zijn ongeveer gelijk gebleven

Net als in 2023, wil in 2025 een meerderheid verhuizen (ongeveer 57%). En net als in 2023, gaat het in 2025 in bijna alle gevallen om de wens te verhuizen naar een eigen woonruimte.

Ontwikkelingen in de woontevredenheid

Tevredenheid afgenomen in gemeentelijke opvanglocaties

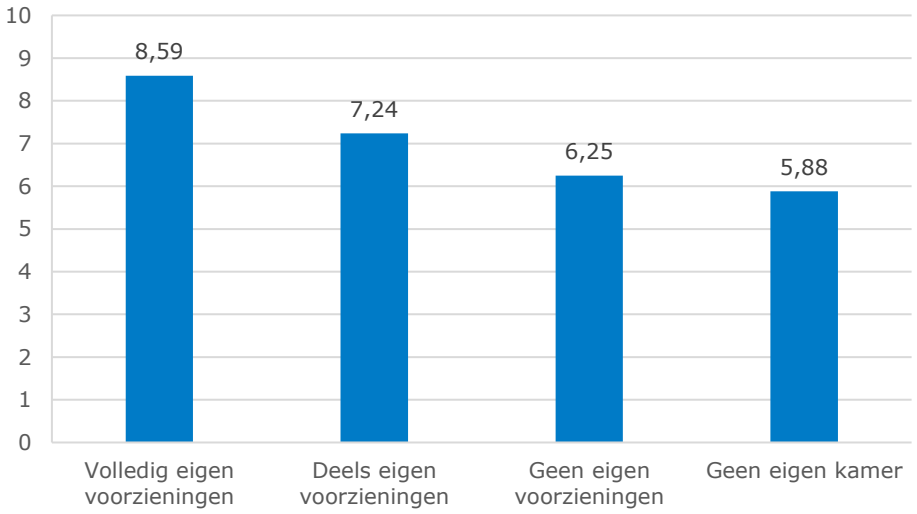
De woontevredenheid is afgenomen onder de Oekraïners die verblijven in gemeentelijke opvanglocaties. In 2023 gaven zij hun verblijf daar een gemiddelde tevredenheidsscore van 7,8 uit 10; in 2025 is dit gedaald naar 7,2. We hechten vooral waarde aan deze trend terwijl de absolute score minder eenduidig te duiden is. Mogelijke sociale wenselijkheid speelt hierbij een rol. Een groot deel van de deelnemers die meededen aan dit onderzoek werd geïnterviewd in de opvanglocaties. In de focusgroepen gaven onderzoekers aan dat respondenten terughoudend waren met het uiten van kritiek over de woonsituatie, vooral wanneer het gesprek in de opvang werd afgenomen. De gemeten tevredenheid kan daardoor hoger uitvallen dan de werkelijk ervaren woontevredenheid. We richten de duiding daarom op verschillen (zoals 2025 ten opzichte van 2023, hier) en doen geen uitspraken over de betekenis of kwalificatie van het absolute cijfer.

Tevredenheid aanzienlijk lager in grotere locaties of locaties met weinig voorzieningen

Er bestaat veel variatie in de woontevredenheid in gemeentelijke opvanglocaties. Zo is de tevredenheid aanzienlijk lager in grotere opvanglocaties. In 2025 was de tevredenheidsscore 8,5 in opvanglocaties met minder dan 10 personen, 7,5 in opvanglocaties met 10-50 personen, 7,3 in opvanglocaties met 50-100 personen, en 6,9 in opvanglocaties met minimaal 100 personen.

In figuur 3 zien we dat de woontevredenheid in 2025 ook aanzienlijk lager is als personen minder eigen voorzieningen hebben. Het verschil tussen personen die volledig eigen voorzieningen hebben (een tevredenheidsscore van 8,6) en personen die niet eens een eigen kamer hebben (een tevredenheidsscore van 5,9) is bijzonder groot.

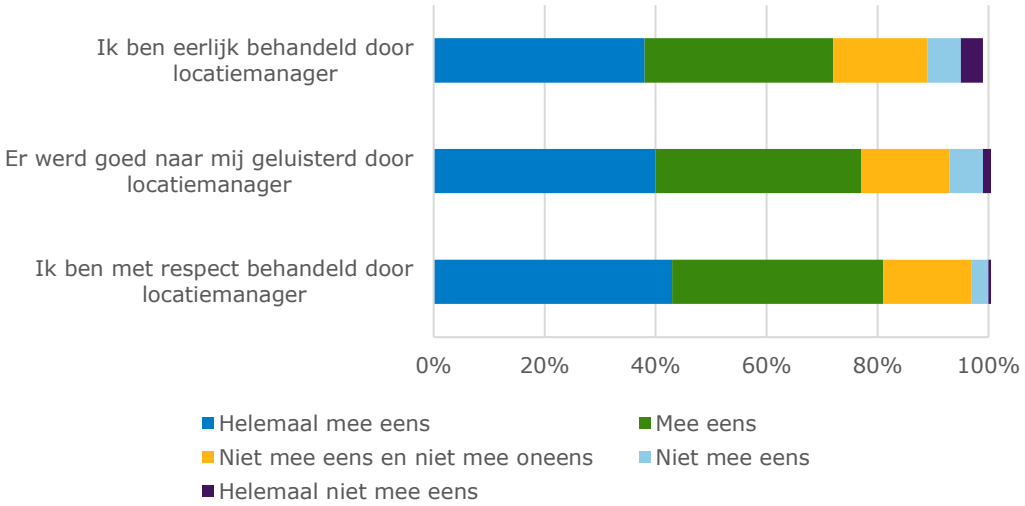
Figuur 3 Woontevredenheid in gemeentelijke opvanglocaties, uitgesplitst naar mate van eigen voorzieningen

De meerderheid is tevreden met de locatiemanagers

Belangrijke personen op gemeentelijke opvanglocaties zijn de locatiemanagers; zij zijn verantwoordelijk voor het dagelijkse functioneren van de locaties. Oekraïners zijn over het algemeen tevreden met de locatiemanagers, maar ook hierin speelt sociale wenselijkheid mogelijk een rol. Ongeveer 64% is tevreden of zeer tevreden met de locatiemanagers, 25% is niet tevreden maar ook niet ontevreden, en 11% is ontevreden of zeer ontevreden. Figuur 4 laat zien dat de meerderheid vindt dat ze gehoord worden en eerlijk en met respect behandeld worden door de locatiemanagers.

Figuur 4 Ervaringen met locatiemanagers

Ervaren veiligheid in gemeentelijke opvanglocaties

Bijna 3 op de 10 voelen zich weleens onveilig in gemeentelijke opvanglocaties

In 2025 voelt 28% van Oekraïners in gemeentelijke opvanglocaties zich daar weleens onveilig. Wanneer we deze personen vragen hoe vaak zij zich onveilig voelen, zegt 19% vaak, 39% soms, 36% zelden, en 6% wil geen antwoord geven. Het percentage dat zich weleens onveilig voelt is hoger onder jongere personen (onder 15-24 jarigen is het 34%, onder 25-44 jarigen 29%, onder 45-64 jarigen 24%, en onder 65-plussers is het 15%).

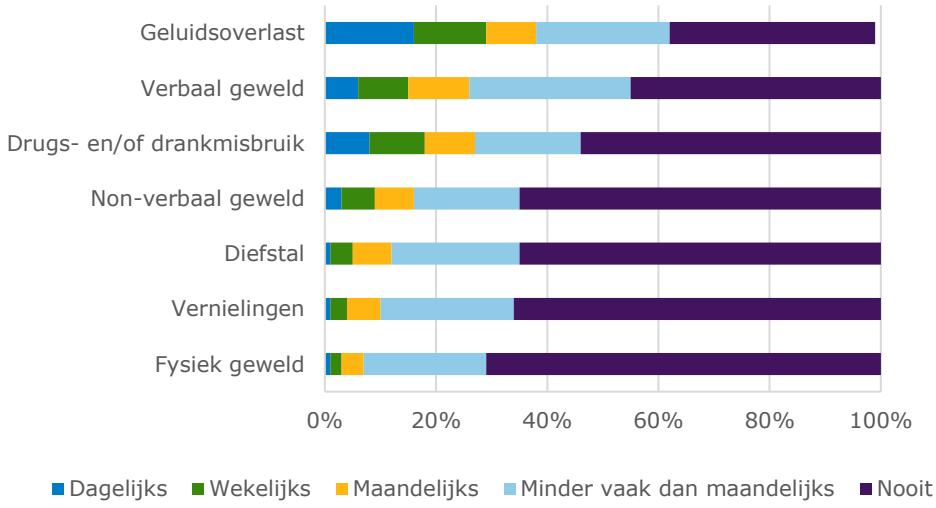
Meer ervaren onveiligheid in locaties met veel personen en weinig voorzieningen

Daarnaast hangt de ervaren onveiligheid ook samen met de grootte van de opvanglocatie en de mate van eigen voorzieningen. In grotere opvanglocaties voelt een hoger percentage zich weleens onveilig (20% in locaties met minder dan 10 personen, 25% in locaties met 10-50 personen, 28% in locaties met 50-100 personen, en 30% in locaties met minimaal 100 personen). Het percentage dat zich onveilig voelt, is ook hoger onder degenen met minder eigen voorzieningen (20% onder personen met volledig eigen voorzieningen, 27% bij deels eigen voorzieningen, en ongeveer 35% bij geen eigen voorzieningen of geen eigen kamer).

Geluidsoverlast, drugs- en alcoholmisbruik, en verbaal geweld zijn veelvoorkomende klachten

In figuur 5 is te zien hoe vaak verschillende situaties van (on)veiligheid voorkomen op gemeentelijke opvanglocaties. We zien dat geluidsoverlast, drugs- en alcoholmisbruik, en verbaal geweld het vaakst voorkomen (55% heeft weleens te maken gehad met verbaal geweld, 46% met drugs- en alcoholmisbruik, en 63% met geluidsoverlast).

Figuur 5 Ervaren situaties van onveiligheid in de gemeentelijke opvanglocaties

Bij langer verblijf in gemeentelijke opvanglocaties, is er grote behoefte aan eigen kamers en eigen voorzieningen

We hebben inwoners van gemeentelijke opvanglocaties gevraagd wat zij nodig hebben in het geval dat ze nog langer op deze locaties moeten verblijven. Deze vraag werd bewust open gesteld, zonder van tevoren antwoordopties aan te rijken. Verreweg het meest voorkomende antwoord gaat over de behoefte aan een eigen kamer, ofwel voor de geïnterviewde zelf ofwel voor diens kinderen. Dit wordt als erg belangrijk geacht voor de privacy, en ook voor het leren en studeren van de kinderen. Het antwoord dat daarna het meest genoemd wordt is eigen voorzieningen, zoals een eigen keuken of badkamer. Verschillende respondenten noemen dat het praktisch lastig is om de gezamenlijke keuken of douches met andere inwoners te delen. Ook apparatuur wordt vaak als een knelpunt genoemd, zoals wasmachines en vaatwassers. Deze zijn soms stuk zijn en moeten ook vaak gedeeld worden met veel andere inwoners. Een andere behoefte die we meerdere keren terugzien, is het ontvangen van bezoek, wat niet in alle opvanglocaties mag of alleen op specifieke momenten. Ten slotte noemen

sommige respondenten dat zij een schone omgeving nodig hebben, het lastig vinden dat ze regelmatig moeten inchecken, en dat ze last hebben van andere inwoners die roken, drinken, of ruzie maken.

Beleidsaanbevelingen

Vanwege de aanhoudende oorlog in Oekraïne en de aanhoudende woningkrapte in Nederland ligt het voor de hand dat ook in de nabije toekomst een groot deel van de Oekraïners aangewezen zal zijn op gemeentelijke opvanglocaties. Het verblijf in deze gemeentelijke opvanglocaties begint echter steeds meer te knellen. De woontevredenheid is afgenomen en een deel ervaart onveiligheid. Er is grote behoefte aan meer eigen voorzieningen en waar mogelijk eigen kamers, ook voor de kinderen. Onze resultaten laten zien dat de woontevredenheid aanzienlijk hoger is onder personen die worden opgevangen in kleinschalige locaties met een hoge mate van eigen voorzieningen. In opvanglocaties met deze kenmerken voelen bewoners zich bovendien veiliger. Om de woonsituatie beheersbaar en draaglijk te houden, zou beleid zich kunnen richten op het inrichten van zoveel mogelijk kleinschalige locaties, waar mensen zoveel mogelijk een eigen kamer en eigen voorzieningen hebben.

Deze reeks omvat korte verslagen van onderzoek dat door of in opdracht van het WODC is verricht. Opname in de reeks betekent niet dat de inhoud het standpunt van de Minister van Justitie en Veiligheid weergeeft. Alle rapporten van het WODC zijn gratis te downloaden van WODC Repository.

Het Wetenschappelijk Onderzoek- en Datacentrum (WODC), Kennisinstituut voor de rechtsstaat, is een onafhankelijk kennisinstituut dat valt onder het ministerie van Justitie en Veiligheid. Het WODC draagt bij aan behoud en verbetering van de rechtsstaat via het (laten) uitvoeren van kwalitatief hoog wetenschappelijk onderzoek. En door het aanbieden van gevraagde en ongevraagde kennis, verbeterpunten en (waar mogelijk) denkrichtingen.

Het LOCOV-programma

Deze factsheet is onderdeel van het Longitudinaal Onderzoek Cohort Oekraïense Vluchtelingen (LOCOV). Dit onderzoeksprogramma is een samenwerking tussen het WODC, de Erasmus Universiteit Rotterdam en het Centraal Bureau voor de Statistiek. Voor resultaten van het onderzoek, ga naar Onderzoeksprogramma Oekraïense vluchtelingen in Nederland.

Alle rapporten van het WODC zijn gratis te downloaden van WODC Repository.

Meer informatie:

www.wodc.nl